

İşıqdan görünən tərəflər

Önümdə bir kitab var. Yaxşı tanıdığım, əgər belə demək mümkünsə, gözü-mün qabağında böyüyən, ərsəyə gələn, həm cismən, həm mənən boy atan bir müəllifin kitabıdır. Bu, Sevindik Nəsi-boğludur. Fəxr edirəm ki, gördüyüm gündən istedadını duymuşam. Qeyri-adi-liyini hiss etmişəm. Sözümlə yeni bir nəfəsin gəldiyini hiss etmişəm. Bir çox kitablarına ön söz yazmışam. Nəhayət, bütün yaradıcılığma "Kredo" qəzetinin qapılarını taybatay açmışam. İctimai fəallığı, xüsusilə "Kredo" qəzetinin təbliği üçün xidmətlərini nəzərə alıb ic-timai müxbir kimi işə qəbul etmişəm. Və nəhayət, Azərbaycanın görkəmli elm və mədəniyyət xadimlərinin təmsil olun-duğu redaksiya heyətində onun da adını görmək istədiyimi heyət üzvlərinə bildi-rmişəm. Mənəvi mühitimizin görkəmli si-maları bu istedadlı yeniyetməni təqdir ediblər və o, "Kredo" qəzeti redaksiya heyətinin üzvü olub. Açıq, bu günə qə-dər öz misiyasını, yəni qəzeti təbliğ et-mək missiyasını çox böyük əzmkarlıqla davam etdirir. Əlaqəsi olduğu, ünsiyyət qurduğu bütün ictimai, ədəbi mühitdə və saytlarda "Kredo" qəzetinin yeri və də-yəri haqqında danışmaqdan çəkinmir. Bu barədə böyük sevgi ilə öz münasibətini əsirgəmir. Zənnimcə, Sevindik Nəsi-boğ-lunun yeni bir kitabına ön söz yazmaq üçün onun mövqeyi, istedadı, hədsiz zəhməti, ən başlıcası, doğruluğu və sə-mimiyyəti mənə əsas verir.

* * *

Öz xalqının taleyində rolunu olan, xüsu-si yeri olan, bir çox hallarda xalqın tale-yini istiqamətləndirə bilən tarixi şəxsiy-yyətər var ki, onlar nəinki öz zamanlarınd-a, öz zamanlarından sonralar da öyrəni-lir, tədqiq olunur... Bir sözlə, sərhədsiz imkanlar açan təfəkkürün haradan, hansı mənbədən gəldiyini öyrənmək üçün təd-qiqatçılar daha çox fenomenal insanların həyatına müraciət edirlər. Ən çox da si-yasi liderlərin obrazında görünən feno-menlərin həyatı daha çox maraqlıdır. Bu düşüncədən yanaşanda Heydər Əli-yev obrazı xüsusilə ön planda görünür. Çünki böyük həqiqətləri dərk etmək üçün bir çox hallarda insana - yəni dü-şüncə adamına tarix, vaxt, zaman lazım olur. Ancaq tanıdığın, bildiyin, gözlerin-lə gördüyün, düşüncənlə müşahidədən keçirdiyin obrazlar var ki, onları təqdim edən cəhətləri sadəcə şahidi olduğun üçün yadda saxlayırsan, görə bilirsən. Həyatımızın kifayət qədər elə dövrü olub ki, kəskin dəyişilmələrin şahidi ol-muşuq. Bir çox siyasi fiqurların ölməzlik obrazını xəyalımızda, düşüncəmizdə ya-ratmışıq. Ancaq tarixi şərait dəyişən ki-mi onların necə kövrək şüşə kimi ovulub töküldüyünü də görmüşük. Amma elə obrazlar var ki, kristallığı, monolitliyi ilə zamanların bütün təhdidlərinə davam gətirə bilir, dözü bilir.

Azərbaycan xalqının taleyində müs-təsna yeri və xidmətləri olan, sözün hə-qiqi mənasında yol göstiricilik işığı ilə parlaqlığı heç vaxt itirməyəcək bir ob-raz da var. Bu, Heydər Əliyev obrazıdır. Çünki Azərbaycan xalqının tarixi çox zəngindir. Bu tarixi şöhrətləndirən, şə-rəfləndirən çox obrazlar var. Ancaq özü-nün müstəsna yeri və xidmətləri ilə fərqli görünən, ən başlıcası, xalqın tale-yində xüsusi yeri ilə ayrıca təqdir olunan Heydər Əliyev təkə tarixi şəxsiyyət dey-il, həm də taixin qeyri-adi, həmişə can-lı olan bir obrazıdır. Bu obrazı bir örnək kimi, bir dərslik kimi qavramaq əslində öz xalqının taleyinə doğma yanaşmaq hissi ilə çox bağlı olardı.

Heydər Əliyev haqqında yazılanların həcmi yəqin ki, qeyri-adi dərəcədə müəyyən həddə və rəqəmə sığmaz. Am-ma elə yazılanlar var ki, hansısa bir cə-hətə görə, hansısa bir keyfiyyətinə gö-rə ayrıca təqdirə layiqdir.

Sevindik Nəsiboğlunun 15 yaşı var. Kim inana bilər ki, 15 yaşlı bir yeniyet-

mə Heydər Əliyev haqqında yazılanları kölgədə qoa biləcək bir əsər yaratmaq imkanında olar. Yəqin ki, ilk baxışdan çoxları inanmaz. Amma işə gəldikdə çə-kilən zəhmətə, sərf olunan istedadın ma-hiyyətinə gəldikdə bunun nə demək ol-duğunu hər kəs özü asanlıqla qavraya bi-lər. Demək, arada bir həqiqət dayanır; gərək doğruya, düzə inanasan.

Görkəmli ictimai-siyasi xadimlərin və sənət adamlarının Heydər Əliyev haqqında yazdıqlarının ayrıca dəyəri var. Bu, müasirlərin etirafı kimi yəqin ki, gə-ləcək zamanlarda da təqdir olunacaq. Çünki şahidlərin ifadələri bütün zaman-larda ilkin mənbə kimi qəbul olunur. Amma elə yazılar da var ki, onların müəllifləri heç Heydər Əliyevi görmə-yiblər. Heç onun zamanında da yaşama-yıblar. Məsələn, bizim Sevindik Nəsi-boğlu 2008-ci ildə anadan olub, yəni Heydər Əliyevin vəfatından 5 il sonra... Zənnimcə, tarixi faktların düzülüşü kifay-ət qədər informasiya verir. Ancaq sü-rətli keçən vaxt haradadır 7-8 il sonra Heydər Əliyev obrazını uşaq düşüncəsində reallaşdırır bilir. Bu mənada vaxt bö-yük hakimdir.

Əgər biz vaxtın hakimliyi ilə barışı-rıqsa, onda deməliyə ki, biz bütövlükdə Heydər Əliyev zamanında yaşayıyıq. Yə-ni, Heydər Əliyev ideyaları özünü təsdiq etməkdədir, özünü doğrultmaqdadır və bütövlükdə bizim düşüncəmizlə birlikdə gələcəyə doğru hərəkət obrazındadır.

Sevindik Nəsiboğlu çox qaynar tə-biətli, çox istedadlı bir yeniyetmədir. Mən inanıram ki, on illər, lap elə iyir-mi il olsun, keçəndən sonra onun adına, ünvanına hər hansı bir laqeyid münasi-bət mütləq xəcalət çəkəcək. Çünki bu uşağın mənəvi mühiti o qədər harmoni-yalıdır ki, yalnız bunu ilahi bir ruhun gücü ilə nizamlanmış kimi təsəvvür et-mək olar.

Sevindik Nəsiboğlunun bütün yaradı-cılığı ilə mən yaxından tanışam. Onun tə-biətinin, istedadının sözün həqiqi məna-sında sərhədsizliyini kifayət qədər aydın-lığı ilə görürəm. Heç nəyi demirəm, elə "Dünyamsan, Azərbaycan" şeirlər kitab-ından sonra "Hərəkət uşaq istəyirəm" və "Könüllərə yol gəzirəm" adlı şeirlər kitablarını yada salmaq bəs edər ki, bir yeniyetmə düşüncəsində həyat necə poe-tik qavram mahiyyəti daşıya bilər? Bir yeniyetmə öz düşüncələrini necə qeyri-adi səviyyədə poetik formaya çevirə bi-lər? Nə isə... Əlbəttə, Sevindik Nəsi-boğ-lunun həyatında onun "Ulu Naxçıvanım" publisistik və poetik kitabının rolunu, əhəmiyyətini ayrıca qeyd etmək lazımdır. Çünki bu o, bu kitabında sübut etdi ki, həyata "göydən gəlmə" istedadı ilə yox, öyrənmə gücü ilə gəlib. Naxçıvanı, onun tarixini, çox dəyərli abidələrini necə diq-qətlə, sevgilə öyrənib. Bununla da öz sevgisinin bəhrəsi olaraq qəlbinin Naxçı-van nəğmələrini oxuyub. Beləliklə, biz Sevindik Nəsiboğlunu artıq neçə il bun-dan əvvəl şair və publisistik kimi tanımalı olduq.

Burada yeri gəlmişkən, bir-iki məqa-ma da diqqəti çəkmək istədim. Sevindik Nəsiboğlunun qeyri-adi istedadını çox güman ki, məndən əvvəl də görənələr olub. Ancaq çox məmnunluqla qeyd edi-rəm ki, o "ilkələr" sırasında mən də va-ram. Birinci görüşümüzdən mən hiss et-dim ki, Sevindik Nəsiboğlu mənim tanı-dığım yüzlərlə uşaqdan biri deyil. Ya-xud, həmin yüzlərlə uşaqdan biri olsa da, qeyri-adi keyfiyyətləri ilə fərqlidir. Se-vindik Nəsiboğlunu adından gələn bir hissən təsiri ilə deyirəm ki, sevməmək mümkün deyil. Çünki o, Azərbaycan di-linin şirinliyi ilə özünün mənəvi mühiti-

nin zənginliyini çox ustalıqla, rəvan bir tərzdə ifadə etmək imkanındadır.

Sevindiyin nəşr olunan kitablarının adlarını sadalamağa lüzum görmürəm. Amma bir-iki kəlmə də indi oxuculara təqdim olunan "Ulu Öndərin işığında" kitabı ilə bağlı qeydlərimi də diqqətə çatdırmaq istədim. Onu da deyim ki, Se-vindik Nəsiboğlu hər hansı bir məsələ-dən yazırsa, mütləq həmin məsələnin mahiyyətinə varmağı özünə borc bilir. Ən başlıcası, hər hansı bir obrazı xarak-terizə edəndə və yaxud hər hansı bir ta-rixi hadisəni şərh edəndə ona köklü, əhatəli şəkildə yanaşmağı artıq özünün yazı tərzinə çevirib. "Ulu Öndərin işığın-da" kitabında da sözün həqiqi mənasında mövzunun mahiyyətinə varmağı bacarıb. Yəni onun mənəvi mühiti nura qərq edən -Ulu Öndərin işığında keçmişə qa-yıda bilib. Hətta özündən əvvəlki zama-na da qayıda bilib. Bununla da göstərib ki, yazdığı obrazı dəb xatirinə yox, qəl-bindən gələn hissən mənəvi tələbatın tə-siri ilə yaradır. Ən başlıcası, sevgisi ilə yaradır. Sevindik birinci növbədə şairdir. Şübhəsiz, bu gün o, publisistikası ilə da-ha çox görünür. Yəqin ki, gələcək tədqiq-ətçilər də təsdiq edəcəklər ki, publisis-tikasında da poetik ovqatda olan müəllif birinci növbədə elə şairdir. Onun ulu ö-n-dər haqqında çoxlu şeirləri var ki, həmin şeirlərdə biz Ulu Öndərin sevgili obrazı-nı müşahidə edə bilirik.

Bir çoxlarına qəribə gələ bilər. Am-ma Sevindik üçün təbiidir. O, Azərbay-canın tarixi taleyini türk birliyində görür. Kim bu birliyə şübhə ilə yanaşırsa, qoy S.Nəsiboğlunun daha əvvəlki kitablarını diqqətlə oxusun, onun düşüncələrini araşdırsın. Onda Sevindik Nəsiboğlunun hansı mənəvi gücdə olduğunu kifayət qədər aydınlığı ilə dərk edə biləcəkdir.

Sevindik Nəsiboğlunun "Ulu Öndərin işığında" adlı kitabının çox dəyərli yazı-larından biri "Ulu Öndərimiz Heydər Əliyev və türk birliyi" adlanır. Sevindik həmin yazını sanki Heydər Əliyevin dü-şüncələri ilə qovuşduraraq belə başlayır: "Biz Azərbaycan xalqı olaraq türk millə-tinə mənsubuq, neçə-neçə türkdilli xalq-lardan sadəcə biriyik və bununla həmişə fəxr etmişik. Türkdilli bir xalq kimi, mil-lət kimi formalaşdıığımız vaxtdan etiba-rən həmişə əsas qayəmiz türklüyün, türkcülüyn və türk birliyinin inkişafı, möhkəmlənməsi və sarsılmazlığı olmuşdur. Eramızdan əvvəlki illərdən üzü bə-ri qurduğumuz neçə-neçə dövlətlər, xalqımızın qismətinə düşən neçə-neçə qəhrəmanlar, Salur Qazanlar, Qaraca Ço-banlar və onların kökü dənəndən bu gün-ə qədər uzanan şanlı nəslinin ən bö-yük sübutudur. Tanrı türk millətini məz-lumların pənahı, zalımların başı üzərinə enən bir qırmancı olsun deyər yaratmış-dır. Biz türk olaraq həmişə zalımların baş-ı üzərində Tanrının kəsərli qılıncı olmuşuq". Zənnimcə, bu kiçik məndə təqdim olunan düşüncə məhsulunun içərisində çəkilən adlar təsadüfi deyil. Hiss olunur ki, Sevindik bu obrazların hər biri haqqında kifayət qədər məlumatlıdır. Ən başlıcası, bu obrazların mənəvi müstəvi-də yerini kifayət qədər bilir. Nəhayət, onu qeyd etmək lazımdır ki, Sevindik Nəsiboğlu yazılarında həm də tarixçi ki-mi çıxış edir. Bu da ondan irəli gəlir ki, o nədən yazırsa, yazsın, obrazlarının ta-rixi köklərinə nüfuz edə bilər. Bu da hər hansı bir müəllif üçün müasir düşüncədə təqdir imkan qazandırır. Çünki hər han-sı bir obrazın tarixi, mənəvi kökləri yox-dursa, o yeni düşüncədə də özünə yer edə bilməz.

Gənc müəllif Heydər Əliyev obrazına təsadüfən müraciət etməyib. Çünki o, İl-

ham Əliyev yolunu ardıcıl və dəqiq izlə-yir. Təbiətindən gələn bir tədqiqatçılıqla bu yolun haradan gəldiyini, haradan baş-ladığını da izləyir. Beləliklə, əslində ye-ni dövrümüzün işıq yolunu Heydər Əli-yevin zəkəsindən gələn bir işıq kimi tə-səvvür edir. Şübhəsiz, səhv eləmir.

Açıq, mən Sevindik Nəsiboğlunun "Ulu Öndərin işığında" kitabında bir ma-raqlı cəhəti də ayrıca qeyd etmək istəyi-rəm. Bu da gənc müəllifin türk sevgisi-dir, türk ruhuna bağlılığıdır. Kitabın ay-rı-ayrı səhifələrində biz türk tarixi ilə bağlı maraqlı məqamlarla rastlaşırıq. Sö-zün həqiqi mənasında əgər Sevindik Nə-siboğlu türk mənəvi mühitinə bağlı ol-masaydı, heç böyük və sonsuz sevgi ilə türk mənəvi mühitindən də danışa bil-məzdi.

Kitabda Azərbaycan Türkiyə siyasi əlaqələri, Azərbaycan Türkiyə mənəvi əlaqələri və ən başlıcası, Azərbaycan Türkiyə tarixi əlaqələri haqqında çox də-yərli məlumatlar verilir. Ən başlıcası, həmin məlumatlar öz dövrümüzə, yaşa-dığımız zamanla əlaqələndirilir. Sevindi-yin özünün müşahidə imkanlarına uyğun gələn zamanla bağlanır. Açıq, Azərbay-can - Türkiyə əlaqələri ilə bağlı məqam-ları vərəqləyəndə heyrətə gəlirsən. Ata-türk, İsmət İnönü, Bülent Ecevit, Süley-man Dəmirəl, nəhayət, Rəcəb Tayyib Ərdoğan kimi möhtəşəm türk obrazları sözün həqiqi mənasında real təhlillərlə kitabda görünür. Bu da onu göstərir ki, S.Nəsiboğlu təkə günümüzə bağlı təd-qiqatçı deyil, o sevdidiyi, seçdiyi mövzunu tarixi əlaqələri ilə birgə öyrənir. Azərbay-can Türkiyə əlaqələrində hər hansı bir məsələni şərh edərkən onun publisis-tik tədqiqatlarında Heydər Əliyev obrazı daha qabarıq görünür.

"Ulu Öndərin işığında" kitabını və-rəqlədikcə biz Heydər Əliyevin, eləcə də, İham Əliyevin görkəmli türk siyasi xadimləri ilə birgə şəkillərini də müşahi-də edirik. Beləliklə, son 30 illik tarix gözələrimizin önündən keçir. Amma onu da unutmayaq ki, son otuz illik tarixin Sevindik Nəsiboğlu 15 ilini yaşayıb və üzü gələcəyə bu qərinənin açdığı yolla gedir. Bu qərinə isə birmənalı şəkildə Heydər Əliyevin adı ilə bağlıdır.

Kitabda Sevindik Nəsiboğlunun Ulu Öndərin mənəvi mühiti ilə mənəvi tər-cümeyi-halı kifayət qədər işıqlandırılıb. Əgər belə demək mümkünsə, bu kitab çox səmimi yazılıb. Çünki o, Heydər Əliyev mənəvi mühitinə sevgisini ifadə etməyə çalışıb. Bütün hallarda onun ya-zıları həm də özünün tərcümeyi-halıdır. Kitabda axırıncı iki yazı yarıca qeyd olunmalıdır. "Heydər Əliyev müstəqil Azərbaycan dövlətinin memarıdır" və həmin yazının fonunda müəllifin belə bir qeydi də var: "Qarabağ müharibəsində şəhid olmuş uşaqlar". Müəllif xüsusi layihə ilə bağlı çox ağırlı, acılı təəssürat-larını da bildirir. Şübhəsiz, bu qeyri-adi müsabiqənin ən dəyərli obrazlarından bi-ri kimi biz Sevindik Nəsiboğlunun özü-nü də düşünürük. Çünki o da özünü hə-min uşaqlarla birgə acı yaşantıda görür. Ən başlıcası, müəllif kitabını "Heydər Əliyev və Şuşa xatirələri" mövzusu ilə bitirir. Zənnimcə, bu yazı da bir çox tə-rəflərinə görə oxucular arasında xüsusi təəssürat yaradacaq. Əsas da ona görə ki, artıq Sevindik Nəsiboğlu azad olunmuş Şuşanı da görüb, Azərbaycanın görkəmli elm, mədəniyyət, sənət xadimləri ilə bir-gə Şuşada bədii-poetik təəssüratlarını da öz dilindən nəğmə kimi oxuyub.

"Ulu Öndərin işığında" kitabı S.Nəsi-boğlunun yeni nəğməsidir.Üzü gələcəyə oxunan nəğməsidir.

Əli Rza Xələfli